

УДК 657

ОЛЯДНІЧУК НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і оподаткування

Уманський національний університет садівництва

УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕРВИННОГО І ЗВЕДЕНОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ ОБСЛУГОВУЮЧИХ ВИРОБНИЦТВ

Обслуговуючі виробництва створюються у підприємствах з метою забезпечення безперебійної роботи основних та допоміжних виробничих процесів, надаючи послуги з виконання певного виду робіт. Ефективність обслуговуючих виробництв характеризується завантаженістю потужностей, що обслуговують основне і допоміжні виробництва. Головною метою створення та використання обслуговуючих виробництв є забезпечення нормальної виробничо-соціальної діяльності суб'єкта підприємництва. Виробнича діяльність підприємств супроводжується здійсненням сукупності господарських операцій, які фіксуються в спеціально призначених для цього первинних документах.

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «первинний документ – документ, який містить відомості про господарську операцію та підтверджує її здійснення» [1]. Зведений облік узагальнює інформацію первинних документів, що дозволяє одержати зведені показники в кінці звітного періоду. Отже, первинний облік – це початкова стадія господарського обліку, а зведений – «проміжна ланка» обліку, яка формує інформаційні масиви для здійснення аналітичного та синтетичного (узагальнюючого) обліку господарських операцій.

Отримана облікова інформація повинна бути достовірною, вичерпною, повною та оперативною, а відтак, носії такої інформації – первинні документи –

мають бути представлені належним чином. Одним із основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності є облік операцій відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми [1]. Отже, інформація, що міститься у первинних документах має відображати всю процедуру господарської операції, починаючи від заповнення обов'язкових реквізитів, закінчуючи математичними розрахунками та аналітичними записами.

Господарська операція, що не відображена у первинному документі, але відображена в бухгалтерському обліку, є незаконною. Відображення інформації про господарську операцію у первинному документі є підставою для здійснення контролю за виробничою діяльністю та її аналізу. Крім того, первинний документ – це письмове свідчення здійснення операції, підтвердження її законності. Зміст первинного документа визначається фактом господарської операції, яка в ньому фіксується, а зміст господарської операції – це результат цілеспрямованої діяльності особи, яка складає первинний документ. Отже, первинний документ та господарська операція – це нерозривно пов'язані між собою економічні категорії [3].

Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [2] регламентує облік господарських операцій та відображення їх у первинних і зведених документах. Основним первинним документом для обліку роботи тракторів, комбайнів та інших самохідних машин є Обліковий лист тракториста-машиніста (ф. № ПСГ-3). Цей лист відкривають на 5, 10 чи 15 днів. У документі бригадир чи обліковець вказує дату місяця, № поля, назву культури, види виконаних робіт кожного дня, обсяги в натуральних величинах (га) і в переводі на умовні га, норму виробітку, розцінку, фактичне виконання робіт, суму нарахованої основної та додаткової зарплати. Також в Обліковому листі відображають кількість витраченого пального за нормою і фактично. Після заповнення листа у ньому підбиваються підсумки за окремими показниками і передають його в бухгалтерію для включення у витрати виробництва, оплати праці та списання пального. Підписують документ тракторист-машиніст, агроном, бригадир. Підсумкові дані з кожного

Облікового листа тракториста-машиніста переносять до Накопичувальної відомості обліку використання машинно-тракторного парку (ф. № ЖН-5) і до Журналу обліку робіт і витрат (ф. № ЖН-4), де ці показники накопичують і підсумовують.

Оскільки обліковий лист тракториста-машиніста складається на одного працівника, доцільно графу «табельний номер працівника» видалити, а в частині запису витрат пального за нормою і фактично – додати графу «відхилення від норми, +/-», що дозволить за кожним первинним документом отримати інформацію щодо економії (перевитрати) пального. Аналогічний розділ («відхилення від норми, +/-») доцільно ввести в Накопичувальну відомість обліку використання машинно-тракторного парку та Журнал обліку робіт і витрат. Крім того, у Накопичувальній відомості відсутній розділ з обліку обсягу виконаних робіт (в натуральних та умовних гектарах).

Зведеним документом обліку роботи машинно-тракторного парку має бути лише Накопичувальна відомість обліку використання машинно-тракторного парку (ф. № ЖН-5), оскільки Журнал обліку робіт і витрат (ф. № ЖН-4) практично дублює облікову інформацію Накопичувальної відомості.

Таким чином, запропоновані удосконалення форм первинного та зведеного обліку роботи машинно-тракторного парку дозволять підвищити продуктивність праці облікових працівників та покращити якість обліково-економічної інформації. До того ж, при автоматизації обліку очевидним є зниження трудомісткості обробки інформації та підвищення оперативності бухгалтерського обліку загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зі змінами та доповненнями) від 16.07.1999р. № 996 – X IV.
2. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом МФУ від 24.05.95 р. № 88.
3. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення / Г. Кім, В. Сопко, Ю. Кім. : Навч. посібник : вид. 2-ге, перероб. та доп.– К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 480 с.